

Opmaat voor specifieke opleiding

Het Center for Public Auditing & Accounting dat vorige maand van start is gegaan, wil in eerste instantie een specifieke toegevoegde waarde leveren op het gebied van auditing en accounting in de publieke en semi publieke sector. Op termijn zal het Center zich gaan verbreden tot andere onderdelen van de overheidsbedrijfsvoering, met bijvoorbeeld audits voor performance en risicomanagement en ook soft controls.

TEKST PETER VAN RIETSCHOTEN | BEELD SIMONE VAN ES

Met het seminar *De public auditor: mindset, know how en tools* is eind juni 2010 op Nyenrode Business Universiteit het Center for Public Auditing & Accounting* van start gegaan. Het is een initiatief van de Nyenrode School of Accountancy & Controlling en de Rijksauditedienst. Volgens Leen Paape, *dean* van genoemde school en lid van het dagelijks bestuur van Nyenrode, bestaan er op zowel het gebied van auditing als accounting bij alle overheden veel vragen en is de behoefte aan goed opgeleide personen en wetenschappelijk onderzoek groot. “Met name de laatste twee jaar is de wereld voor de overheden sterk veranderd”, aldus Paape. “Denk in directe zin maar aan het in eigendom krijgen van systeembanken en het afgeven van omvangrijke garanties. Denk in bredere zin aan de veranderingen in de economische orde van Nederland en het buitenland. Als de overheid dan beseft dat zij van bankieren eigenlijk niet zoveel verstand heeft, en als deels los daarvan de discussie over de verslaggevingsregels van de overheid weer oplaait (wel of niet overstappen van het huidige kasstelsel naar het ook door internatio-

nale organisaties gewenste stelsel van baten en lasten, pvr), dan kan men op z'n zachtst zeggen dat er bij de overheden met betrekking tot audits en verslaggeving vragen bestaan.”

ONDERBELICHT

Die vragen komen ook van ‘de andere kant’: vanuit de politiek en uit allerlei geleidingen in de samenleving. Vragen die direct verband houden met vertrouwen, dat volgens Paape moet ‘worden verdiend’ en dat ook door bepaalde sectoren in de (semi)overheden de afgelopen jaren is beschaamd.

“Er is in die sectoren niet altijd prudent met de belangen van burgers omgesprongen en dat maakt de roep om audits en controles groter. Wat overigens de overheid in een spagaat wringt: enerzijds de wens om te komen tot minder administratieve lasten en minder regels, en anderzijds dus het afkalvende vertrouwen dat opgekrikt moet worden met... meer lasten en meer regels.” En na enig nadenken voegt Paape hieraan toe dat er bij de overheden al langer dan de eerdergenoemde twee jaar op de gebieden van auditing en accounting te weinig is gemoderniseerd en te

Opmaat voor specifieke accountancyopleidingen

Paape en Dees zijn ervan overtuigd dat het Center for Public Auditing & Accounting ook door zijn specifieke insteek onderscheidend zal zijn.

Dees: “En wellicht de opmaat zal zijn voor een verdergaande specialisatie in de financiële en accountancyopleidingen, waar al heel lang over wordt gediscussieerd. Het center zal duidelijk anders en meer zijn dan een generieke opleiding voor auditing en accounting. Het gaat zich specifiek richten op de overheden, met alle multidisciplinairiteit die daar bijhoort.”

Paape: “We moeten er niet voor schromen om voor sommige audits ook eens psychologen of sociologen in te zetten. Het zal ons niet verbazen als het center over een paar jaar, dus met een opleidingspakket dat niet alleen auditing en accounting omvat maar ook specifieke onderdelen van de bedrijfsvoering bij de overheid, als concept kan worden doorvertaald naar de reguliere opleidingen voor de private sectoren.”

Martin Dees: 'Als je een uitspraak wilt doen over het functioneren van het openbaar bestuur komt daar meer bij kijken dan de kennis en inzichten die in de bestaande opleidingen worden verkregen.'

weinig een actueel antwoord is gevonden op orderingsvragen. "Vreemd is eigenlijk ook dat, gezien de aantallen, de cijfers en de bedragen waarom het bij de overheden gaat, er zo weinig onderzoek is gedaan naar wetmatigheden, structuren en modellen. In feite is, zeker vanuit de invalshoek van wetenschappelijk onderzoek, het belang van auditing en accounting als cruciale onderdelen van een goed functionerende overheid nu nog onderbelicht."

DOELSTELLINGEN EN DRAAGVLAK

Het center wil voor de genoemde vakgebieden programma's gaan ontwikkelen en mensen opleiden, wetenschappelijk onderzoek verrichten en - op ad hoc basis en toegesneden op specifieke behoeften en vragen - voortgezet onderwijs aanbieden. Daarmee wordt ten dele de leemte opgevuld die was ontstaan na

het emeritaat van Aad Bac in Tilburg en het stoppen van de leerstoel Overheids-accountancy aldaar. Volgens Paape zijn zowel de opleiding als de toekomstige gebruikers daarvan er bij gebaat als er continuïteit is.

Er is hard gewerkt om veel draagvlak voor het Center te krijgen en er is gesproken met de belangrijke stakeholders zoals de provincies en de grote gemeenten, de Handvestgroep, met de grote accountantsmaatschappen en auditororganisaties bij de rijksoverheid. Paape: "Het center heeft een breed en stevig draagvlak, het wordt getrokken door mensen met een visie, die wat willen omdat ze zien dat er 'iets' nodig is. De combinatie van academische input en de infrastructuur van Nyenrode moet ervoor garant staan dat het Center gezaghebbend zal zijn en topkwaliteit aflevert."

MINDSET, KNOW HOW EN TOOLS

Een jaar geleden promoveerde Martin Dees, werkzaam bij de Algemene Rekenkamer en nu tevens *associate professor en academic director* van het Center for Public Auditing & Accounting, met zijn proefschrift *Externe Verslaggeving van Publieke Organisaties: een multidisciplinair theoretisch kader vanuit een verticaal verantwoordings-perspectief*. Daarin heeft hij onder meer kennis uit de bestuurskunde en externe verslaggeving geïntegreerd. Dees is er dan ook een groot voorstander van dat de multidisciplinaire benadering in de opleidingen en het onderzoek van het center een belangrijke plaats zal krijgen. "Als je een uitspraak wilt doen over het functioneren en de kwaliteit van het openbaar bestuur en dus wilt kijken naar doeltreffendheid, zorgvuldigheid, doelmatigheid, rechtmatigheid en

Dion Kotteman: 'Beroepsstandaarden zijn vooral op profit-sector gericht'

Dion Kotteman is algemeen directeur van de Rijksauditedienst en mede initiatiefnemer van het Center for Public Auditing & Accounting. "Beroepsstandaarden en vakregels zijn vooral op de profit-sector gericht", zegt hij. "De regels die er zijn voor de overheden krijgen te weinig aandacht. Het is zinvol om auditing en accounting bij de overheid structureel meer in de belangsstelling te krijgen. Er wordt wel op vakgroepniveau en anderszins incidenteel een onderscheid gemaakt tussen profit-sector en overheid, maar het geeft te weinig toegevoegde waarde. Een zelfstandige organisatie met leerstoel, hoogleraren en onderzoek, die zich richt op auditing en accounting in de publieke sector, is nuttig en nodig. Natuurlijk moet blijken hoeveel studenten we krijgen en wat het onderzoek gaat opleveren, maar ik ben ervan overtuigd dat er voor het center zeker plaats is. Het center past ook in het beleid van de Rijksauditedienst, want daarin is vastgelegd dat wij zullen investeren in kennis en ontwikkeling. Vandaar dat met name know how en tools mij aanspreken: die komen neer op de professionalisering van een specifiek werkterrein. Dat wordt nog versterkt door de mindset: het inleven in het politieke domein, met al zijn eigen kenmerken."

Zie 'de Accountant' van december 2008 voor een interview met Dion Kotteman.

'Met name know how en tools spreken mij aan: die komen neer op de professionalisering van een specifiek werkterrein.'

rechtvaardigheid, dan komt daar meer bij kijken dan de huidige kennis en inzichten die in de reeds bestaande opleidingen worden verkregen op het gebied van verslaggeving, bestuurlijke informatieverzorging en auditing. Bestuurskundige gezichtspunten zijn dan onmisbaar. De public auditor moet zich bewust zijn van de specifieke kenmerken van zijn werkterrein en zijn opdracht, moet weten welke criteria gelden en moet kennis van zaken hebben van het publieke domein waarin en waarvoor hij actief is. Waar financial auditing en accounting relatief eenduidig en gestandaardiseerd verlopen, geldt dat veel minder voor performance auditing, een tak van sport die in het publieke domein minstens zo belangrijk is."

LETTER EN GEEST

Paape sluit zich daarbij aan: "We zijn het dan ook hartgrondig eens met Aad Bacs opvatting dat public accounting meer is dan compliance. Een werkwijze moet niet alleen naar de letter van de regel zijn, maar ook naar de geest van die regel. Niet alles is van tevoren te bedenken en in regels te vervatten, gezien de grote complexiteit en dynamiek van de publieke sector. Relevante en transparante verslaggeving is dan belangrijk. Om hier goed op in te spelen is inzicht nodig in de bedoelingen achter de regelgeving en zijn communicatieve vaardigheden nodig om zorg te dragen voor de nodige afstemmingen voor draagvlak voor interpretaties van regelgeving. Het gereedschap om in die omgeving als auditor en controller goed te kunnen werken moet en zal door het center op een hoger plan kunnen worden gebracht." □

NOOT

* Het Center is te bereiken via het internetadres www.nyenrode.nl/cpaa.

Leen Paape: 'We zijn het hartgrondig eens met Aad Bacs opvatting dat public accounting meer is dan compliance.'